

Ajankohtaista nuorisopolitiikasta

kevät 2021

Avaintemoja

Korona

Rahoitus

Eriarvoistuminen

Osallisuus

Terveys ja
hyvinvointi

Koulutus

Työllisyys

Nuorten palvelut

Nuorten syrjäytyminen on Suomen suurin ongelma

- **Nuorten syrjäytyminen on Suomen suurin ongelma**, joka on ratkaistava. Jos nuorilla on riittävät edellytykset hyvään elämään nyt, on heistä tulevana vuosina huolehtimaan itsensä lisäksi vanhenevista sukupolvista: tekemään töitä, tuottamaan verotuloja, kantamaan yhteistä vastuuta ja kehittämään koko yhteiskuntaa.
- **Koronakriisi on syventänyt nuorten olemassa olevia ongelmia, lisännyt nuorisotyöttömyyttä ja ahdistuneisuutta.** Jo aiemmin heikoimmassa asemassa olleet, esimerkiksi mielenterveys- ja toimeentulo-ongelmista kärsineet, nuoret ovat vaarassa luisua koronan vuoksi vielä huonompaan asemaan.

Ratkaisu: Nuorten ja nuorisotyön nostaminen jaloilleen

- Lasten ja nuorten nostaminen erityisasemaan ja kriisistä palautumisen keskiöön on ainoa tapa luoda pitkällä tähtäimellä kestävä yhteiskunta. **Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä politiikkatoimia on ryhdyttävä johtamaan tavoitteellisesti ja kootusti suoraan valtioneuvoston kansliasta.**
- Nuorisoalan valtionrahoitusta on lisättävä pysyvästi 10 prosentilla, jotta kriisin myötä kasvaneeseen ja kasvavaan tarpeeseen voidaan vastata. Lisäys tulee jakaa nykyisille nuorisoalan järjestöjen yleisavustus- sekä etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan momenteille. On olennaista keskittyä nyt perustoiminnan nostamiseen jaloilleen ja sen vahvistamiseen – ei uusiin lyhytjänteisiin kampanjoihin tai hankkeisiin.

Nuorten terveys ja hyvinvointi

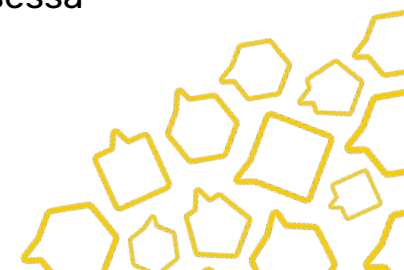
- **Mielenterveyden häiriöt nuorten yleisin terveysongelma:** 20-25 % nuorista kärsii mielen-ongelmista ja puolet kaikista diagnosoiduista mielenterveyden häiriöistä alkaa jo ennen 14. ikävuotta ja 75% ennen 25. ikävuotta.
- Mielenterveyden ongelmat **merkittävä syy syrjäytymiselle ja nuorisotyöttömyydelle** (ks. esim. OECD:n Faces of Joblessness in Finland, 2020)
- Palveluiden saatavuus etenkin perustasolla huonoa - jonot kasautuvat nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon. Nuorten avun saanti kestää liian pitkään ja ongelmat pahenevat.
- Koronakriisi lisännyt nuorten ahdistusta, masennusta ja itsetuhoisuutta
  - lisää matalan kynnyksen tuen tarvetta entisestään
  - koulu- ja opiskeluterveydenhuollon merkitys kasvaa

Ratkaisu: terapiatakuu ja panokset nuorten mielenterveyspalveluihin

- **Lisätään mielenterveyspalveluiden saatavuutta perustasolla**
  - Terapiatakuu käyttöön koko maassa - kiirettömään hoitoon päästävä viikon sisällä hoidontarpeen arvionnista
  - koulu- ja opiskeluterveydenhuollon merkitys kasvaa: riittävät resurssit turvattava
- **Koronakeväänä kouluterveydenhuollosta karsittiin** rajusti - Henkilöstöä siirrettiin laajasti ja pitkäksi aikaa muihin tehtäviin, mikä vaikeutti avunsaantia.
  - Nyt ei saa panikoida: riittävä kapasiteetti säilytettävä ennaltaehkäisevässä työssä
- Etsivä nuorisotyö ja Ohjaamot tärkeitä väyliä syrjäytyneiden nuorten ohjaamisessa mielenterveyspalveluiden piiriin - pidetään resurssit kunnossa.

Korona-ajan nuorten koulutuspolku on kivinen

- Koronakriisi on lisännyt erityisesti **nivelvaiheessa olevien nuorten ahdistuneisuutta, masennusoireita ja nuorten luottamus tulevaisuuteen on heikentynyt**. Poikkeusolot ovat vaikuttaneet erityisesti niihin, jotka ovat jo aiemmin olleet haavoittuvassa asemassa.
  - Esim. Juuri ammattiin valmistuneista nuorista moni on vailla työtä, eikä oppilaitoksen palveluita ja yhteisön tukea ole enää saatavilla.
- Myös yliopisto-opiskelijoiden uupumus on jopa kolminkertaistunut verrattuna tuloksiin aiemmilta vuosilta. Kun **uupuneiden opiskelijoiden osuus oli aiempina vuosina 7–9 prosenttia, oli se koronakeväänä 21 prosenttia**.

Ratkaisu: Tasoitetaan polkua

- Nuorten mielenterveyden tilaa on seurattava systemaattisesti ja resursoitava ehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä. Seuraavana tahona voisi olla esimerkiksi TEM:n hallinnoima nuorisotakuu.
- Vaikutuksia opetuksen laatuun ja opiskelijoiden hyvinvointiin tulee selvittää keräämällä tietoa systemaattisesti myös nuorilta itseltään.
- Päätöksentekijöiden tulee toteuttaa lapsi- ja nuorisovaikutusten arviointia, kun tehdään päätöksiä poikkeusolojen toimenpiteistä ja kielteisten vaikutusten ehkäisystä.

Nuorisotyöttömyys kasvoi yli kaksi kertaa koko väestön työttömyyttä nopeammin

- Elokuussa 2020 **työttömyysaste 15–24-vuotiaiden nuorten joukossa oli jo 18,0%**
  - Työttömyydestä ovat kärsineet erityisesti nuoret naiset
- Työttömyyden työuran alkuvaiheessa on yleisesti todettu heikentävän ansiotuloja ja lisäävän työttömyysriskiä vuosienkin päästä.

Ratkaisu: Nuorten työllisyys on priorisoitava

- Valmistuvien nuorten työllisyyttä tulee vahvistaa esimerkiksi tukemalla yrityksiä nuorten työllistämisessä ja laajentamalla erilaisia tuetun työllistymisen ratkaisuja.
- Kesätöiden tarjontaa on tuettava poikkeusolojen jatkuessa kesällä 2021 esimerkiksi tarjoamalla harrastusseteli, jonka tuotoilla tuetaan sekä seurojen ja yhdistysten taloutta, mahdollistetaan nuorten palkkaaminen kesätöihin 3.sektorille ja tarjotaan mielekästä tekemistä harrastamalla.

Nuorten palvelut

- Nuorisotyötä on kyetty hyvin nopeasti sopeuttamaan olosuhteisiin ja siirtämään verkkoon. Noin 80 % nuorisotyötä tekevistä on siirtynyt pitämään yhteyttä nuoriin erilaisten digialustojen kautta.
- Nuorisotyön tarve on kasvanut kriisin myötä, mutta nuorisotyön resursseja on samaan aikaan vähennetty.
  - Etsivät nuorisotyöntekijät kertovat tuen tarpeessa olevien nuorten määrän olevan kasvussa.
- Ohjaamoja koordinoiva Kohtaamo-hanke päättyy vuoden 2021 lopussa. Hyvä toiminta tarvitsee rakenteet ja lainsäädännön tuekseen.

Ratkaisu: Säästetään nuorisotyö ja vakinaistetaan Ohjaamot

- Digitaalista nuorisotyötä tulee laajentaa ja vahvistaa.
- Kuntien taloutta on vahvistettava siten, että niille myönnettäviä lisäresursseja kohdennetaan valtion ohjauksella lasten ja nuorten hyvinvointiin, erityisesti matalan kynnyksen psykososiaaliseen tukeen esimerkiksi oppilas- ja opiskelijahuollon sekä Ohjaamojen muodossa.
- Ohjaamojen valtakunnallinen koordinaatio on ratkaistava ja toiminta on tehtävä lakisääteiseksi.

Nuorisoalan resurssit tukevat nuorten hyvinvointia

- Nuorisotoimen rahoitus on vaakalaudalla muiden rahapelitoiminnan tuotoilla rahoitettavien toimialojen ohessa, kun ko. tuotot ovat vähentyneet n. $\frac{1}{3}$
- Valtion budjetissa n. puolet yhteensä 76,3 milj. € budjetista katetaan rahapelitoiminnan tuotoilla
- Asiaa ratkoo ns. Liikasen työryhmä kaikkien kuuden toimialan osalta
- Olennaista: **nuorisoalan yhteiskunnallinen merkitys ei heikkene, vaikka rahapelitoiminnan tuotot vähenevät**

Osallisuus

- Eriarvoistuminen on suurin uhka nuorten yhteiskunnalliselle osallisuudelle. Riskejä jäädä syrjään yhteiskunnallisesta osallistumisesta kasvattavat muun muassa matala koulutustaso ja sosio-ekonominen asema.
- Vihapuhe, häirintä ja koventunut keskusteluilmapiiri hiljentävät nuoria vaikuttajia. Nuoret nimeävät yleisimmäksi esteeksi osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan sen, ettei nuori halua olla julkisesti esillä eikä muiden arvosteltavana.
- Nuoret äänestävät muuta väestöä vähemmän. Kuntavaaleissa 2017 lähes kaksi kolmesta nuoresta jätti äänestämättä.
- Korona-aikana on tehty useita lapsiin ja nuoriin kohdistuvia päätöksiä. On tärkeää, että nuoria kuullaan monikanavaisesti päätöksiä tehdessä ja päätösten vaikutuksia arvioidaan nuorten hyvinvoinnin osalta.

Ratkaisuja: Nuorten osallisuutta vahvistetaan kaikilla päätöksenteon tasoilla

- Kansalaisaloitteen ikärajaa alennetaan 16 ikävuoteen.
- Nuoriin vaikuttajiin kohdistuvaan vihapuheeseen ja häirintään puututaan.
- Kunnallisessa päätöksenteossa nuoria kuullaan ja osallistetaan monikanavaisesti hyödyntäen esimerkiksi osallistuvaa budjetointia ja yhteiskehittämistä sekä palkkaamalla osallisuuskoordinaattoreita.
- Päätöksenteossa toteutetaan lapsi- ja nuorivaikutusten arviointia.

Ratkaisuja: taataan rahoitus yleisistä budjettivaroista

Nuorisoalan rahoitus tulisi kattaa yleisistä budjettivaroista:

- Nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy tulee olla julkisen sektorin tukema yhteiskunnan avaintoiminto
- Rahapelitoimialalla ja nuorisotyöllä ei ole asiallista yhteyttä.
- Rahapelitoiminnan tuotot ovat laskeneet, nuorisotyön rahoitustarve ei. Nykynäkymän mukaan tuotot myös pysyvät korkeintaan nykytasollaan (eli n. 700 milj. vs. n. 1 mrd. 2019)

Kansalaistoiminnan rahoituksen vakauttaminen

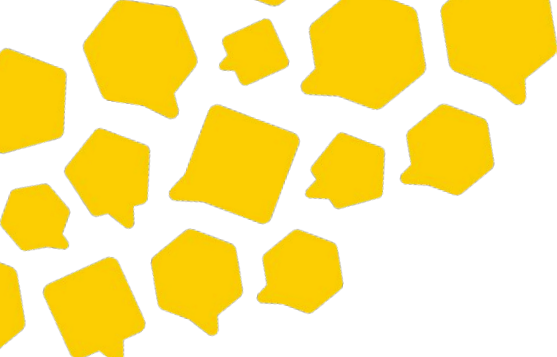
Kansalaistoiminnan rahoitus tulee säilyttää vakaana. Heittelevä rahoitus vaikuttaa toiminnan tasoon, laatuun ja vaarantaa autonomian. Vakauttamiselle voisi olla yleiskatteellisessakin tilanteessa vaihtoehtoja:

- **Indeksi:** kansalaistoiminnan (hieman soveltaen) rahoitustasosta voitaisiin säätää indeksillä, joka tietyillä ehdoilla vakauttaisi rahoituksen jollekin minimitasolle vuosittain. Vastaavia indeksejä on valtion taloudenpidossa lukuisia käytössä.
- **Vaalikausittainen sopiminen:** kansalaistoiminnan rahoitustaso voitaisiin sopia eduskuntapuolueiden kesken vaalikauden alussa kansalaistoiminnan edustajia kuullen.

***“Jotta
Suomi pärjää ja menestyy
tulevaisuudessa, on nuorten hyvinvointi
asetettava keskiöön
kaikessa päätöksenteossa”***

Allianssin tavoiteohjelma 2020

Kiitos!

Allianssi

@allianssiry

@allianssiry

